

Оласюк Віталій

Студент факультету економіки та управління

Науковий керівник: **Макара О. В.**

д.е.н., проф Східноєвропейський національний
університет ім. Лесі Українки, м. Луцьк

**ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

На порозі третього тисячоліття сучасні кризові стани та нестабільна кон'юнктура світового ринку обумовлюють необхідність нашій державі переосмислення свого місця і ролі у глобальному просторі й формування моделі господарської системи із орієнтацією на максимальний соціально-економічний ефект [1]. У таких умовах надзвичайно гостро постає питання забезпечення безпеки здійснення соціально-економічної діяльності, зокрема на рівні суб'єктів господарювання.

Український ринок перебуває на стадії становлення і механізми його регулювання ще є досить хиткими та невідпрацьованими, зокрема йому притаманна відсутність стійких норм права захисту інтересів підприємців. Спеціалісти з питань безпеки вважають, що одним із напрямів створення для вітчизняних підприємств, їх соціально-економічного виживання за умов формування соціальних орієнтирів національної економіки є виявлення та нейтралізація загроз економічній стабільності підприємництва, вироблення підґрунтя щодо стабільної підприємницької діяльності й забезпечення безпеки підприємств.

Економічна безпека є провідною складовою національної безпеки. Вона відображає причинно-наслідковий зв'язок між економічною могутністю країни, її воєнно-економічним потенціалом та національною безпекою.

Згідно Закону України «Про основи національної безпеки України» економічна безпека держави – це стан рівноваги і соціально-орієнтованого розвитку національної економічної системи, що досягається завдяки реалізації сукупності форм та методів економічної політики [2].

Для досягнення відповідного рівня економічної безпеки потрібно впроваджувати державну політику, яка була б підкріплена системою скоординованих заходів, адекватних внутрішнім та зовнішнім загрозам, що виникають у державі. Без ефективно реалізованої політики неможливо домогтися виходу з кризи та створити ефективні механізми соціального захисту населення, управління усією економічною ситуацією.

До основних принципів забезпечення економічної безпеки України відносять: дотримання законності на всіх етапах забезпечення економічної безпеки; баланс економічних інтересів особи, сім'ї, суспільства, держави; взаємну відповідальність особи, сім'ї, суспільства, держави щодо забезпечення економічної безпеки; своєчасність і адекватність заходів, пов'язаних із відверненням загроз і захистом національних економічних інтересів; надання пріоритету мирним заходам у вирішенні як внутрішніх, так і зовнішніх конфліктів економічного характеру; інтеграцію національної економічної безпеки з міжнародною економічною безпекою [3].

Правовою базою, що регламентує забезпечення економічної безпеки України, є:

1. Конституція України – у ст. 17 Конституції України захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього українського народу [4].

2. Закони України: «Про національну безпеку України», «Про Раду національної безпеки і оборони України», «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом»; податкове та валютне законодавство; законодавство України про приватизацію, банкрутство, зовнішньоекономічну діяльність; Кримінальний, Кримінально-процесуальний, Цивільний, Цивільно-процесуальний, Митний, Бюджетний, Господарський кодекси України тощо, які мають безпосереднє відношення до регулювання відносин в економічній сфері.

3. Укази та Розпорядження Президента України.

4. Постанови та Розпорядження Кабінету Міністрів України.

Для забезпечення економічної безпеки національної економіки необхідно зважати на її структурні елементи. До структурних елементів національної економічної безпеки варто віднести: макроекономічну, фінансову, зовнішньоекономічну, інвестиційну, науково-

технологічну, енергетичну, виробничу, демографічну, соціальну, продовольчу безпеки. Кожен з цих виокремлених структурних елементів економічної безпеки має реалізовувати національні інтереси.

Серед першочергових проблем забезпечення економічної безпеки є відстеження й оцінка рівня загроз пріоритетним національним інтересам, а отже, їх взаємозалежність: розрахунок сумарного потенціалу, розкриття закономірності в системі «пріоритети національних інтересів – загрози». Загрозами економічній безпеці України необхідно вважати чинники, що безпосередньо чи у перспективі унеможливають або ускладнюють реалізацію національних економічних інтересів, створюючи перешкоди на шляху нормального розвитку економіки і небезпеку незалежному державному існуванню та добробуту народу. Загрози економічній безпеці України набули, на жаль, перманентного характеру і провокують її критичний стан. Тому завдання усіх суб'єктів національної економіки у сучасних умовах полягає у створенні надійної системи блокування і упередження економічних загроз, яка б забезпечувала її стабільність та розвиток.

Список використаних джерел:

1. Макара О.В. Особливості розвитку соціально орієнтованої підприємницької діяльності / О.В. Макара // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – № 2 (53). – 2012. – С.11-15.
2. Закон України «Про основи національної безпеки України» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 39, ст 351. зі змінами внесеними згідно із Законами від 18.04.2013 № 221-VII (221-18)
3. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/g=436-15>.
4. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр>

Полінкевич О.М.

Д.е.н., професор

Східноєвропейський національний університет ім.

Лесі Українки, м. Луцьк

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Кількісний рівень економічної безпеки підприємства можна оцінити за такими підходами [2]: ресурсно-функціональний, індикаторний (пороговий), підхід на основі теорії економічних ризиків, програмно-цільовий (комплексний).

Індикаторний підхід передбачає встановлення рівня економічної безпеки через порівняння показників діяльності підприємства з визначеними індикаторами, що є шротовими значеннями окреслених показників і визначають певний рівень безпеки. В економічній літературі поширена інша назва цього підходу «шротовий підхід». За нього можна охарактеризувати явище як: безпечно або небезпечно, кризовий, критичний, передкризовий нормальний стан економічної безпеки підприємства. Недолік підходу полягає у тому, що при наближеному визначенні значень індикаторів помилково буде обрахований рівень економічної безпеки [3].